
OSILNIŠKA DOLINA

Številka 12, junij 1998

Naš praznik - Petruvu

Petruvu je naš starodavni praznik: 29. junija so naši predniki častili zavetnika svoje fare - Sv. Petra in Pavla.

V današnjih časih pa ob njem obujamo tudi spomine na življenje naših prednikov, ki so si te kraje, te hribe in doline ob zeleni Kolpi izbrali za svoj dom in vztrajali na tej zemlji dolga stoletja, čeprav je bilo njihovo življenje trdo in težko. Obdelovali so zemljo, bili so najboljši sekači in tesarji v domačih in tujih gozdovih, bili so urmoharji in krošnjarji, imenitni zidarji, stavbarji in podobarji, kovači in kolarji, mlinarji in peki, čevljarji in krojači, veseli godci in še marsikaj. Vse mogoče poklice in znanja so dali naši skromni domovini.

Ob dolgih zimskih večerih so si pripovedovali zgodbe o Petru Klepcu, junaku, ki bi jim v stiski pomagal in jih varoval pred Turki. Postal je narodni junak vseh ljudi na tej in oni strani Kolpe in Čabranke in simbol moči in poguma naših ljudi. Zato tudi po njem Petruvu.

Peter Klepec, tesarji, sekači, kosci, grabljice, kresnice, krošnjarji, godci, ki bodo tudi letos nastopili na petruvski prireditvi, so spomin na življenje, ki je bilo nekoč čisto drugačno, kot je danes.

A vse je del zgodovinske in kulturne dediščine naše doline, ki je za nas najlepša in edina.

O. L.

Lani so naša dekleta za Petruvu nastopila kot kresničke. Sodelovala bodo tudi letos.

Petruvu 1998

Program prireditve:

ob 9. uri
sv. maša v farni cerkvi
Petra in Pavla v Osilnici

ob 10. uri
kulturni program
Dežela Petra Klepca
se predstavlja
(osrednji trg v Osilnici)

ob 11. uri
otvoritev razstave
2. likovne kolonije
Petra Klepca v Osilnici
(dvorana PŠ Osilnica)

ob 19. uri
velika vrtna veselica
z ansamblom Henček

Prvi maj, praznik občine

Letos smo tretjič praznovali svoj praznik. Izbrali smo ga v spomin na davni 1. maj leta 1363, ko je oglejski patriarh v Vidmu izdal listino, s katero je potrdil samostojnost osilniške župnije.

In ravno ta zgodovinski dan, ko je naša dolina, naseljena že davno prej, postala duhovno samostojna, smo izbrali za svoj praznik. Obeležili smo ga s kar nekaj prireditvami.

Na predvečer praznika so zagoreli kresovi v mnogih vaseh: na Grintovcu, v Padovu, Osilnici itd. Najbolj slovesno je bilo ob kresu v Bosljivi Loki, kjer je župan uradno odprl pokriti mostiček, ki vodi na otok in na katerem so se Bosljivci in drugi veselili še pozno v noč.

Predaja gasilskega vozila in podpis sporazuma

Osrednja prireditev je bila 1. maja v Osilnici. Gostje so se pričeli zbirati ob 10. uri. Prišli so: poslanci Tone Anderlič in Benjamin Henigman, župani občin in mest Čabar, Delnice, Loška Dolina, Loški Potok, Miran Bogataj, predsednik Civilne zaščite Slovenije, predsednik Turistične zveze Slovenije Marjan Rožič, sekretar Ministrstva za promet in zveze Žare Pregelj in številni drugi gostje.

Ob 10.30. uri se je na trgu pred občino postrojila četa Prostovoljnega gasilskega društva Osilnica.

Četa Prostovoljnega gasilskega društva Osilnica z novim vozilom

Župan je poveljniku društva Andreju Klepcu slovesno izročil simbolični ključ novega gasilskega avtomobila.

Takoj zatem so se gostje in prebivalci napotili v šolo, kjer se je ob 11. uri pričela slavnostna seja občinskega sveta.

Zbranim je spregovoril župan Anton Kovač, ki je dejal: « Danes se lahko z zadovoljstvom ozremo na uspehe svojega dela: izdelali smo planske dokumente in prostorsko ureditveni plan za Občino Osilnico, ki predstavlja temelj vseh nadaljnjih aktivnosti razvoja, uredili smo dostop do vseh vasi in zaselkov. Komunalna infrastruktura je v zaključni fazi, urejeno je šolstvo, zdravstvo in socialno varstvo. Že dve leti delamo na projektu CRPOV in si v okviru tega prizadevamo, da omogočimo obstoj in razvoj družinskih podjetij in drobnega gospodarstva. Kot pomembno gospodarsko panogo za naš kraj razvijamo turizem, oživljamo kulturno in športno življenje, skrbimo za urejenost krajine in varovanje naravne in kulturne dediščine. Ogromno truda in sredstev smo vložili v to, da bi vse vasi imele slovenski televizijski in radijski program. Zelo smo se morali truditi, da smo dobili stvari, ki so jih dobili drugi kraji že zdavnaj kot samoumevno. Prav v tem se je kazala odrinjenost in nerazvitost našega kraja.

Naša pglavitna naloga je, da zaustavimo praznjenje vasi, zato moramo poiskati vse možnosti za zaposlitev. To pa bomo dosegli, če bomo dobili cestno povezavo Osilnica - Dragarji - Kočevska Reka. Cesta nas bo povezala s slovenskim zaledjem in nam približala tržišče za vse naše gospodarske dejavnosti.

Druga velika možnost zaposlitve za naše ljudi pa bi bila, če bi nam uspelo zgraditi dom za tretjo starostno obdobje. Tu bi našlo zaposlitev več ljudi različnih poklicev, razvijale pa bi se še druge storitvene in kmetijske dejavnosti. Upamo, da nam bo država tudi pri tem projektu stala ob strani.

Zavedamo se tudi, da moramo varovati svojo krajino, vse naravne danosti in neokrnjenost naše narave. Prav zato bomo danes svečano podpisali splošni dogovor o nekaterih izhodiščih za načrtovanje gospodarskega razvoja in rabe prostora na področju porečja Čabranke, Ljubljance in zgornjega dela Kolpe.

Naravne danosti in kulturna dediščina tega območja nudijo velike možnosti za razvoj, ki mora postati pomembna gospodarska dejavnost

na tem območju, a pri tem moramo spoštovati vsa načela za ohranitev naše krajine.

To vse pa kaže tudi na zgledno sodelovanje s sosednjimi slovenskimi in hrvaškimi občinami, s katerimi nas skozi stoletja družijo podobne težave pa tudi dobri sosedski odnosi.

Hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v naših prizadevanjih in bili prijateljsko naklonjeni naši Osilniški dolini,« je končal svoj govor župan.

Župani petih občin in mest so nato podpisali dogovor o izhodiščih za načrtovanje gospodarskega razvoja in rabe prostora na območju porečja Čabranke, Ljubljanice in zgornjega dela Kolpe.

Občine oziroma mesta, podpisnice dogovora, se z njim obvezujejo, da bodo varovale naravne danosti in kulturno dediščino v porečju Čabranke, Ljubljanice in zgornjega dela Kolpe in bodo v razvojnih in prostorskih načrtovanjih za to področje spoštovale načela

Praznovanju občinskega praznika se je pridružil tudi podpredsednik vlade, Marjan Podobnik, ki je na slovesnost sicer nekoliko zamudil, ostal pa v naši dolini veliko dlje, kot je sprva nameraval.

Po končani seji občinskega sveta, ki so jo zaključili naši otroci, kot običajno zelo prisrčni, s kratkim kulturnim programom so se gostje najprej napotili do Starih malnov, kjer so si ogledali uradni trening kajakov in kanujev na Kolpi. Po kosilu v lovskem domu v Ribjeku se je podpredsednik vlade vrnil v Osilnico, kjer se je zadržal še dve uri. Župan in člani sveta so mu predstavili dejavnosti in načrte Osilniške doline in podpredsednik je obljubil, da bo po svojih močeh pri njihovi uresničitvi pomagal.

Občinskega praznika se je udeležil tudi podpredsednik vlade Marjan Podobnik, ki si je v spremstvu župana Antona Kovača ogledal nekatere kraje v dolini.

Župani občin in mest Čabar, Delnice, Loška Dolina, Loški Potok in Osilnica so podpisali dogovor o izhodiščih za načrtovanje gospodarskega razvoja in rabe prostora na območju porečja Čabranke, Ljubljanice in zgornjega dela Kolpe.

Ob tej priložnosti so ustanovili tudi stranko SLS, ki jo vodi Mladen Žagar.

Srečanje prijateljev Osilniške doline

V soboto, 2. maja, je bilo v dolini srečanje prijateljev Osilniške doline. Srečanja se je udeležilo nekaj vidnih predstavnikov gospodarstva in bančništva.

Tekmovanje v kajakah in kanujih

V okvir občinskega praznika se je uvrstilo tudi že 22. mednarodno tekmovanje v kajakah in kanujih na divjih vodah - Kolpa 1998, ki je potekalo v Osilnici od 1. do 3. maja.

Osrednja tekma je bila v nedeljo, 3. maja, ko se je ob 11. uri pričelo finale posameznih voženj v tekmi za pokal Petra Klepca. Uro po končanem tekmovanju je bila pri športnem centru v Starih malnih razglasitev rezultatov, v prostorih občine pa nato tiskovna konferenca.

Organizatorji tekmovanja so bili Občina Osilnica, Turistično društvo Osilnica ter hrvaška in slovenska kajakaška zveza.

Tokratni občinski praznik najmanjše občine v Sloveniji je bil vsebinsko zelo bogat. Čeprav je bilo z organizacijo vseh prireditev veliko dela, ljudi, ki bi ga opravili, pa malo, lahko rečemo, da je bilo praznovanje uspešno in se ga ne bi sramovala tudi kakšna večja občina.

Druga slikarska kolonija

Letos smo v Osilnici že drugič zapored organizirali slikarsko kolonijo. Maja je deset umetnikov, med njimi so bile tudi tri Poljakinje, upodabljalo lepote naših krajev. Razstavo ustvarjenih del bomo odprli za Petruvo.

Praksa prirejanja likovnih kolonij je v Sloveniji že stara in utečena, toda kolonija v Osilnici - letos že druga - ima posebno poslanstvo. V žlahtni težnji, odpreti njihov odročni kraj svetu in sodobnim gospodarskim, turističnim in kulturnim tokovom, naj bi tudi likovna kolonija odigrala določeno vlogo: z umetniškim poustvarjanjem zanimivosti in lepote gornje kolpske doline naj bi pomagala opozoriti domače in del širše slovenske kulturne javnosti na malone »neodkrito« deželico, polno dramatičnih lepote neokrnjene narave.

Letošnji konec maja je tako ponudil obiskovalcem Osilnice in bližnjih krajev pogost prizor umetnikov, ki so beležili izbrane izreze iz pokrajine in naselij ali pa so pred hišami, v katerih so prebivali, v skednjih, garažah in na balkonih dokončevali njihove slike.

Začuda je letos sodelovalo razmeroma dosti umetnic: Ana Canjko je zajela v fino in bogato členjenih zeleninah dva dramatična izreza kolpske doline; Mojca Vilar je prispevala optimističen, topel in kar igriv akvarelni pogled na bližnje pobočje, razen tega še življenjsko »rekonstrukcijo« dveh vurmoharjev - nekoč značilnih tipov tega območja; Mojca Černič pa je v dveh miniaturnih obkolpskih izrezih, sito barvitih in močno izraznih, posredovala njeno strnjeno optimistično in duhovno doživetje. Tri gostje iz Poljske so doživljale ta kraj prvič in se domiselno odzivale na ponujene izzive: Krystyna Misiak je krajinski izrez s fasado cerkve sv. Egidija transponirala v ploskev in v igro geometrijskih barvnih in tonskih ploskev, razgibanih z nemirnimi notranjimi strukturami; Danuta Srzednicka je zelo osebno portretirala osilniškega župana; Bogumila Siewarga pa je prazno in opustelo notranjščino vaške cerkvice oživila in požlahtnila s fino igro toplih svetlob in hladnih senc...

Stari znanci osilniške kolonije (letos so sodelovali že drugič!) so ostali sebi zvesti: Janez Ošaben je ohranil suverenost oblike in sočnost barve v njegovih hitrih akvarelih; Jože Centa še vedno slika konkretne estetske zaznave v močnih barvah; Skender Bajrovič pa se je dobro ujel v finih razlikovanih in graduacijah zelene barve tukajšnje pomladne pokrajine.

Jože Marinč je prispeval pokrajinske sugestije, prevedene v tonsko vsklajene gestualne sestave.

Kaj bo ostalo trajnega od letošnje umetnostne bere slikarske kolonije v Osilnici, je seveda tvegano napovedovati. Toda iz vseh doslej nastalih del že lahko izluščimo prvo rezultanto: pokrajina in naselbinski tip ob zgornji Kolpi ponujata tako tradicionalnim slikarjem kot sodobnim iskalcem in eksperimentalistom obilo lepote na eni strani in prav toliko možnosti iskanja različnih, novih in drznih likovnih izrazov na drugi.

Janez Mesesnel

Tomaž je dobil novo harmoniko

Najmlajši Osilniški harmonikaš Tomaž Štimac, ki nas s svojim igranjem navdušuje na vseh prireditvah, si je zelo želel novo harmoniko. Pred kratkim mu jo je kupila občina, ki bo tudi v prihodnje podpirala mlade talente.

Šolski otroci s svojimi nastopi popestrijo marsikakšno svečanost. Tudi tokrat za občinski praznik so nastopili z recitacijami.

V vse vasi po slovenskih cestah

V petek, 12. junija, je državni sekretar za ceste Žare Pregelj odprl 2,75 kilometra dolg cestni odsek Bezgovica - Bezgarji, ki je končno vse vasi v Občini Osilnica povezal po slovenski strani in prebivalcem ne bo potrebno več prehajati meje.

Goste in občane je pozdravil župan Anton Kovač. "Veliko finančnih sredstev je bilo vloženih v dokončanje teh nekaj kilometrov ceste, ki se vije po težavnem in plazovitem terenu, po dveh ploščatih spustih. Vendar smo končno povezali vse naše vasi v občini po slovenski strani.

Svojevrstna usoda nas je tudi zaradi geografskih značilnosti ločila od slovenskega ozemlja. Vendar so naši predniki vztrajali na tej zemlji, branili in ohranili slovenstvo. Po drugi svetovni vojni so se začeli naši kraji vidno prazniti, saj ni bilo zaposlitve in ljudje so odhajali v domači in tuji svet za kruhom. Da bi zaustavili nevzdržno izumiranje in praznjenje našega podeželja, smo se odločili za svojo občino. Na srečo smo našli podporo in razumevanje in uspelo nam je.

Trudimo se, da bi v občini ustvarili take pogoje, da bi dolina ponovno oživila. Država nam stoji ob strani, kar nam omogoča, da uresničujemo projekte, kot je današnji in naslednji, ki je v izdelavi, in bo povezal dolino Čabranke in zgornjega toka Kolpe preko hribov s Kočevsko Reko.

To je izjemno velik projekt za občino, pa tudi za državo, pri katerem se ne smemo zaustaviti. Brez cestnih povezav in urejene infrastrukture je težko obdržati ljudi v sicer prelepi dolini Kolpe."

Kot je dejal državni sekretar Žare Pregelj, ki je prerezal trak, bo potrebno ob južni meji na področju cest postoriti še marsikaj. Seveda je za nas, občane, najpomembnejša cestna povezava Kočevska Reka - Osilnica, ki bo dokončno povežala občino po slovenskem ozemlju s središčem države. Državni sekretar je zagotovil, da bo poskrbel, da bo cesta Čačič - Dragarji narejena po vseh predpisih.

Letos je v državnem proračunu za nadaljevanje ceste od Borovca predvideno le 10 milijonov tolarjev, kar zadostuje za načrte. Občina bo tako letos pripravila lokacijsko dokumentacijo za nadaljevanje gradnje, prihodnje leto pa upamo, da se bodo v proračuna našla sredstva za izgradnjo.

K. Š.

Viseči most na Grintovcu je ena naših znamenitosti.

Obkolpska pot

V soboto, 20. junija, so v Osilnici odprli obkolpsko pot, ki vodi skozi štiri občine: Osilnico, Kočevje, Črnomelj in Metlika.

Z njo žele občine podaljšati turistično sezono in predstaviti kulturne in naravne znamenitosti. Pot, ki se prične v Osilnici, je sestavljena iz veslaške, kolesarske in peš poti.

Kolesarska pot vodi skozi 14 kontrolnih točk od Osilnice, Metlike, Črnomlja, mimo Vinice nazaj v Osilnico.

Veslaška pot ima 10 kontrolnih točk in se konča v Metliki. Peš pot ima 12 kontrolnih točk in vodi skozi najlepše predele tega območja Slovenije.

Za opravljeno pot bodo udeleženci prejeli medalje, kipce, obeske in tudi najvišje priznanje, zlati kipec Petra Klepca. Priznanja bodo podeljevali na vsakoletni zabavni prireditvi tretjo soboto v septembru. Prireditve bo na eni od kontrolnih točk, ki se bo v tistem letu izkazala za najboljšo ponudbo, urejenostjo in prijaznostjo ljudi.

V svojem nagovoru je župan Anton Kovač dejal, da so obkolpske poti nadaljevanje prizadevanj občine Osilnice, da predstavi turistom naravne lepote in znamenitosti doline, v kateri živimo.

Kot bi prišel v raj

Junija je bil v Delu objavljen članek Simone Fajfar, novinarka, ki piše za kočevsko in obkolpsko območje, o naši dolini, ki ga nekoliko skrajšanega povzemamo

V podnaslovu je zapisala, da pričakujemo letos v dolini dvajsetkrat več prenočitev, kot je prebivalcev. Osilnica je velika turistična posebnost. V nekaj vasicah na začetku 133 kilometrov dolge poti, ki jo Kolpa preteče po meji, znajo obiskovalcu s kopico domačnosti ponuditi tamkajšnje prednosti: neokrnjeno naravo in spremenljivo, zdaj mirno in takoj zatem divjo Kolpo.

Anton Kovač, gostilničar in župan občine Osilnica, je v razmišljanju o letošnji turistični sezoni optimističen. V teh odročnih krajih, kjer potrebuješ uro strpne vožnje, da se po večinoma ozki in zaviti cesti pripelješ do najbližjega mesta, Kočevja, in kjer šele v zadnjih letih, odkar imajo svojo občino, urejajo drugo potrebno infrastrukturo, letos pričakujejo okoli 8000 prenočitev. Ta številka pa postane nekaj posebnega ob podatku, da ima občina Osilnica bore 404 prebivalce in da se bodo njihove prenočitvene zmogljivosti konec meseca povečale na 126 postelj, v naslednjih letih pa na 200 ali 240.

S turizmom, ki je postal osnovni razvojni program te majhne, a uspešne občine, so se začeli ukvarjati že pred tridesetimi leti. Po več kot desetih letih dokazovanj, da niso muha enodnevnica, so opazili prve rezultate, ki so bili pred osamosvojitvijo Slovenije rekordni. Potem pa je državna meja, na katero se prebivalci z obeh strani Kolpe ne morejo navaditi – tudi zato, ker kaže, da je slovenska država še ni vzela za svojo – prizadela tudi obmejno Osilnico, tako da letošnji obeti o turistični sezoni pomenijo vrnitev dobrih časov.

Osilnica pozimi spominja na mirmo vasico, kjer le redki, skorajda naključni obiskovalci zmotijo spokoj. Turistična sezona se začne aprila. Vse tja do junija so največja zanimivost športi na vodi – kanu, kajak in raft. Po brzicah Kolpe, ki je v tem času visoka in polna presenečenj, se spuščajo osnovnošolci in srednješolci, pa tudi drugi ljubitelji divjih voda tu preživijo dan ali dva. Podobno velja za ribiče, ki tudi pozneje, poleti,

ne motijo družin, ki v teh krajih preživljajo mirmo, a zato nič kaj dolgočasne počitnice. S pestro ponudbo sprehodov po naravno ohranjenih predelih zgornje kolpske doline, tenisom, jahanjem, trekingom in kolesarjenjem lahko tu poskrbijo za vsakega člana družine. Jeseni pa tu preživljajo svoj prosti čas umirjeni gostje, ki se sprostijo v teh odmaknjenih krajih. Med rednimi gosti, ki ne prihajajo na izlet, je kar 60 odstotkov tujcev. Večina se jih vrača vsako leto in so Osilnico že pred leti sprejeli za svojo oazo, kjer se kot v nekem drugem svetu, ki ga je težko najti, sprostijo in pozabijo na vsakodnevno hitenje.

Članek Simone Fajfar se nadaljuje z opisom Petruvega, ki popestri bivanje turistov v naši dolini. Mi pa ga zaključujemo nekoliko drugače. Iz leta v leto večji obisk turistov dokazuje, da je osilniška dolina res raj na zemlji, ki pa se ga premalo zavedamo. Turizem bo tudi v prihodnjem stoletju ena glavnih dejavnosti na svetu in v tej smeri bi morali razmišljati tudi vsi prebivalci naše doline, predvsem mladi, tisti, se šele usmerjajo v poklice. Turizem seveda ni samo gostinstvo, je tudi prehrana. Pridelava zdrave hrane ima vsak dan večji pomen in možnosti v dolini so zanjo naravnost idealne. Za neškropljeno jabolko, na vrtu pridelano solato, doma vzrejeno ovco, kozo ali prašička je današnji turist pripravljen odšteti več, kot za vse to, kupljeno v trgovini v mestu. Sem spada tudi pridelava kakovostnih pijač. Zakaj ne bi turistom ponudili dobrega žganja, ki ga pri nas ne manjka, v ličnih steklenicah? Ali pa morda domačega medu?

Ogromno je možnosti, ki nam jih nudijo naravne lepote naše doline in jih lahko izkoristimo. Turisti imajo običajno radi živali. Ograjen večji kos zemlje, v katerem bi si lahko ogledali npr. jelene, srne ali gamse, bi privabil številne goste. Verjetno pa bi si turisti z veseljem, seveda v spremstvu vodiča, ogledali te živali tudi v naravi, ob tem pa še splezali na kak vrh.

Osilniška dolina, raj v katerem živimo, z bogastvom naravnih lepote nudi danes, kar včasih ni bilo mogoče: vsakomur možnost za preživetje in zaslužek.

Mlaji po vaseh

Kar je bilo pred letom ali dvema še redkost, je letos postalo običaj. V skoraj vseh vaseh v dolini so prebivalci za prvi maj, praznik občine, postavili mlaje.

Kateri je bil lepši in večji, tu ne bomo ugotavljali, veseli pa smo, da so v vaseh kljub maloštevilnim prebivalcem »močnejšega« spola, uspeli podreti smreko, jo okrasiti in postaviti sredi vasi. Pri Mirtovičih ga je Vence Štimec postavil kar sam.

Postavljanje mlaja ni slovenska posebnost, piše v knjigi Praznično leto Slovencev Niko Kurent, in sega v predkrščansko dobo. Pozna ga ves naš kulturni krog. Najstarejše poročilo o mlaju imamo iz Francije. Kralj Ludvik Sveti je leta 1257 prepovedal »navado, postavljati drevo prvi dan meseca maja (mlaj, majsko drevo) po križiščih ali pred hišami deklet...

Drevo so po nekaterih razlagah postavljali nekoč v čast obnovljene drevesne rasti, pozneje se je prvotni pomen zabrisal. Predvsem so šego prevzeli mladeniči, ki so začeli postavljati drevo svojim izvoljenkam. Nazadnje se je prenesla navada tudi na praznik Telovega in na nekatere slavnostne dneve; na birmo, žegnanje itd. Mlaj je tedaj izgubil svoj prvotni namen in postal zgolj glasnik splošnega veselja. Takega so prevzela tudi čisto posvetna slavja naših dni.

K. Š.

Kresni večer in proslava na Gričku

Na predvečer občinskega praznika, 30. aprila, so prebivalci Bosljiive Loke na Gričku, otočku Kolpe, pripravili kresovanje in slovesnost, ki je bila namenjena končanju del v vasi: asfaltiranju ceste, ureditvi otočka, nabrežin od Sv. Ane do vasi, ureditvi okolja.

Bosljiva Loka je danes ena od najbolj urejenih vasi v naši občini. Lani so uredili dovoz do vasi, nekoliko izravnali oster ovinek v Mirtovičih in ga ogradili. V Bosljivi Loki so na novo asfaltirali cesto, uredili odtoke za meteorne vode, na novo

Naložbo v Bosljivi Loki sta skupaj oprta župan Anton Kovač in Danica Švabova

pozidali del obzidja pri pokopališču in speljali nanj nove stopnice.

Čar vasi daje Griček, otoček sredi Kolpe, na katerega vodi pokriti most, in uta na njem. Otoček je tudi osvetljen,

V nedeljo, 19. aprila, so v Bosljivi Loki v čistilni akciji temeljito očistili vas in okolico in zasadili precej rož, ki še poudarjajo urejenost kraja in mu dajejo pridih domačnosti,

30. aprila se je ob 19. uri pred mostičem, ki vodi na otok, zbrala množica Bosljiincev pa tudi prebivalcev ostalih vasi. Prijetno je bilo videti množico zadovoljnih ljudi, prijeten pa je bil tudi pogled na vrh otočka, kjer sta v zahajajočem soncu plapolali dve zastavi: slovenska in naša, osilniška.

Vrvico na mostu je prerezal župan, skupaj z njim pa Danica Švabova, ki mu je, kot je v kratkem nagovoru dejal župan, ko je sama s koso urejala zaraslo površino, navdihnila idejo o ureditvi otoka.

Bosljivke so v svojih kuhinjah pripravile veliko dobrot, moški pa so poskrbeli, da ni zmanjkalo mesa na žaru in pijače. Ob kresu in harmoniki so se bosljiivci, sosede iz drugih vasi in prijatelji Osilniške doline zahvalili pozno v noč.

Na Gričku

Naša hišna imena

V prejšnji številki Osilniške doline smo se seznanili s hišnimi imeni treh naselij v dolini. Danes nadaljujemo opis hišnih imen na Čačiču in Hrvatskem. V tem pregledu bomo namreč pogledali tudi na drugo stran Kolpe in Čabranke ter spoznali veliko podobnosti.

ČAČIČ. Čačič je eno starejših naselij, ki je v preteklosti premoglo mnogo več hiš kot danes in tudi družine so bile številčne, tudi do 16 otrok je bilo v družini. Danes bi težko dobili toliko otrok, tudi če bi jih zbrali iz več vasi skupaj. Pa poglejmo, kako se imenujejo domačije v tem, na lepi razgledni točki ležečem Čačiču, ki zajema dvoje naselij, Zgornji in Spodnji Čačič.

ZGORNJI ČAČIČ. Zgornji Čačič se je namestil na lepi razgledni točki, saj od tu vidimo skoraj vso Osilniško dolino in nam oko seže od Loške ste in Moža, preko Skrada, Dimovca proti Risnjaku do Žurgarske stene. Zares enkratni pogled. In katere domačije so se tu namestile? Z naštevanjem začnimo P'r Tomažov'h in gremo še k sosedom, ki jim pravijo P'r Lužarsk'h, Puojkov', Zajk'n', Nakuončn', Osmakov' in še Požarčan. Včasih so bile še Krajsk', Ožurovk'n, P'r Mižnarjev'h, P'r Bet'n'h in še Nanivč'na, ki jih danes ni več.

SPODNJI ČAČIČ. Čačič je sestavljen iz dveh delov, Zgornjega, ki smo ga že spoznali, Spodnji Čačič pa je nastal okrog cerkve sv. Nikolaja, lučaj pod Zgornjim Čačičem. Tu sta se namestili dve domačiji, in sicer P'r Dragarč'n'h in Uosobejn'kov', ki ji danes pravijo tudi Štamfljov'.

HRVATSKO. Pri Osilnici, le da onstran Kolpe, leži vas Hrvatsko, ki je kljub novejši državni meji še danes navezano na Osilnico (trgovina, cerkev, tudi pošta, gostilna in tudi cestna povezava z ostalim svetom...). Ljudje so povezani tudi sorodstveno, saj je na primer veliko nevest prišlo na Hrvatsko iz Padova ali drugih vasi tostran Kolpe. Pa se sprehodimo po Hrvatskem, ki se začenja že ob samem mostu. Tu je novejša hiša, ki si jo je zgradil sin ob stari domačiji, zato tudi Pavuova ali Frizerkina. Vaška pot nas spremlja naravnost do Gl'sinčeve domačije in tu lahko zavijemo na desno mimo Žnidarjeve in Cvetetove hiše k Vrbanov'n in Knavsov'n ter bi potem nadaljevali pot v Rezuge (Razloge) in k

izviru Kolpe. Če pa pri Gl'sinčav'h zavijemo na desno, gremo mimo Tropetove, Martinove, Jopove, Šuštarjeve in M'hejuovove, z druge strani pa nas spremljajo Koštajnarjeva, Potukarjeva, Zapoutna in novejša Čop Staneta. Lahko pa gremo pri Tropet' me Pavuovo in Šimonovo do Katrske, Pavletove in Hrvaškega šnajderja. Ob teh je nastalo nekaj novejših hiš, ki so si jih zgradili sinovi v bližini svojih domačij, Pauvovega Jožeta, Čopova hiša, Katrskega Lojzka, Šimonova hiša. In tako smo se sprehodili skozi vas Hrvatsko.

Jože Ožura

(nadaljevanje prihodnjič)

Program TV Slovenije

Dolgotrajno prizadevanje, da vse vasi v naši občini dobijo možnost spremljanja programa slovenske televizije, bo končno obrodilo sadove. Potem, ko smo leta 1997, prav za občinski praznik dobili TV pretvornik za spremljanje prvega in drugega programa TV Slovenije in je večina občanov od tedaj lahko gledala in poslušala slovenske TV in radijske programe, je ostalo še nekaj vasi, kjer ni bilo mogoče dobiti RTV signala matične države. Med njimi so bile Bosljiva Loka, Grintovec, Ložec, Bezgarji, Belca, Žurje in Papeži.

Po letu dni bodo končno lahko vsi prebivalci doline spremljali slovenske radijske in televizijske programe. Konec junija bodo v 50 gospodinjstvih nameščene satelitske antene, ki bodo omogočale sprejem vseh treh slovenskih TV in radijskih programov. Denar sta prispevali občina in država.

Vas Mirtoviči

Ob vznožju hriba, imenovanega Orlova stena ali po domače Velika luknja, leži vas Mirtoviči, ki šteje dvanajst hiš. Središče vasi je bolj na zahodni strani hriba in na prehodu v polje, ki ga s svojo vijugo oklepa reka Kolpa. Preostali del vasi petih hiš pa leži v trikotniku med Kolpo in Mirtoviškim potokom. Oddaljenost vasi od občinskega središča Osilnice je osem kilometrov in je najnižje ležeča in najjužnejša vas občine.

V nekaterih zapisih je omenjeno, da je vas nastala v 17. stoletju. Na Andrejčkovi hiši še danes stoji stara tablica št. 1 in zraven je na kamnitem portalu vklesana letnica 1818. Samo ime vasi Mirtoviči pa je danes sporno. V starih spisih najdemo imena Mertouz, Mertovc, Mertovič.

Vas Mirtoviči z okolico je bogata z naravnimi in kulturnimi spomeniki. Ogleda vredna je Orlova stena. Legenda pravi, da je z nje priletel orel v polje in ženi z odeje odnesel dojenčka. V sami steni je tudi luknja, kjer so se vaščani skrivali pred Turki. V dolini Mirtoviškega potoka je vse polno slikovitih brzic, tako v predelu Straže in Povodnikovih sten, kot v predelu Obrha in vse do slikovitega izvira, kjer je mogočna soteska z jamo. Ob potoku je veliko studenčkov, kjer žive raki. Zanimiv je tudi neprehodni kanjon Modrega potoka. Vso dolino obdajajo visoki vrhovi, kot so Turn pod Krokrajem in drugi. Tudi vrh Sv. Ane in vijugasta soteska reke Kolpe pod njim sta lepa za ogled.

Gradbena posebnost vasi so sušilne jame za sadje. Od treh, ki so bile v vasi, je ohranjena in obnovljena le Mihejlava jama. Večji hiši v vasi sta Mihejlava in Andrejčkova, obe imata ganke. Ob Mihejlavi pa je vgrajena tudi kašča. V starih

Most preko Kolpe v Mirtovičih leta 1961.
Foto: S. Peterlin

Mihejlava sušilna jama okoli leta 1965. Foto
Jože Gorše

časih je bil prehod čez večno mejno reko Kolpo le s čolnom. Čolnišče, kot so imenovali mesto prehoda, je bilo ob samem izlivu potoka v reko. Leseni Mirtoviški most je bil zgrajen v drugi polovici 18. stoletja. Obnova oziroma gradnja današnjega slikovitega mostu je bila opravljena leta 1934. Lep betonski nosilni del s tlakovanim cestiščem so projektirali ruski inženirji. Gradnjo pa je izvajal zasebnik, zidar Andre Lenac iz Gašparcev (hiša je bila pri samem mostu, kjer je še vidno zidovje). Na stari most spominjajo le nosilni stebri - »babe«, sestavljene iz posebno oblikovanih in klesanih velikih kamnov. Med drugo vojno je bil most že pripravljen za miniranje. Da se to ni zgodilo, je bila zasluga prav njegovega graditelja. Med tehnično kulturno dediščino kraja spadajo vsekakor blizu 100 let stara Goršetova kovačija in še starejši mlini na potoku: Malenski, Lukežov in Jurgetov. Ob slednjem je tudi žaga, elektrarna ter pogonska vodna turbina. Ob tem se ni čuditi, da je ta del vasi od mostu dalje imel vzdevek »industrijska ulica« (o tem pa bo več napisanega v eni od naslednjih števil glasila). Najstarejši spomenik kulture pa je vsekakor cerkva Sv. Ane. Dan Sv. Ane, 26. julij, je tudi daleč naokoli znan, velik mirtoviški in krajevni praznik.

Prebivalstvo vasi Mirtoviči je leta 1931 štelo 37 ljudi, leta 1953 54 prebivalcev, leta 1971 33 in danes vsega 10 prebivalcev. V šestdesetih letih je medvojna in povojna generacija pričela odhajati v šole izven doline. Mnogi so našli svojo zaposlitev in nastanitev v oddaljenih krajih in drugih državah. Vzrok je treba iskati predvsem v možnosti zaposlitve, slabi prometni povezavi in v tedaj načrtovanem zapiranju doline.

Preživetje prebivalstva v kraju je slonelo na kmetijstvu, saj je bilo tu za pretekle čase kar

nekaj lepih kmetijskih površin. Kmetijsko obdelano je bilo Mirtovško polje, Pri starem pildu, Ograjca, Pod potokom, Za potokom, Pastirski lazec, Kozje njive, Stari lazi, Pod oplenco in še kje. Preživetje brez dopolnilnih dejavnosti ni bilo mogoče. Skrajna rešitev pa je bila odhod za zaslužkom v druge kraje, tudi v Slavonijo, Francijo, Nemčijo in še prej celo v daljno Ameriko. Popravilo ur in krošnjarenje je bilo značilno tudi za Mirtoviče. Skoraj vsaka družina je poskušala z urarstvom. Najbolj znani urar - krošnjar je bil Jože Štimec, Mirtoviči št. 1 (danes št. 9) ali Andrejčkov. Njegovi vnuki njegov posebni urarski koš prinesejo le še na sejem za Petruvo v Osilnico. S trgovino so se ukvarjali pri Mihejlovih in Šuštarjevih, pri Šercerjevih pa s spravilom lesa. Čevljaril je Pavel Štimec - Tomažev, s šiviljstvom se je ukvarjala Vica, po naše rečeno. Pravijo, da je bila pred prvo svetovno vojno pri Andrejčkovih tudi gostilna. Pri Goršetovih je bila ključavničarska in kovaška obrt pa tudi čebelarstvo. Med drugo vojno je bila v hiši večja partizanska delavnica. Hiša, imenovana »vila«, v Mirtovičih je vila namenjena turizmu. Turisti v predvojni državi pa so bili pretežno bogataši iz Zagreba. Dobra četrtina vasi se je preživljala z mlinarstvom. Malenski mlin je mnogokrat mlel podnevi in ponoči. Mlin je imel v svojem posestvu tudi stope. Lukežev mlin in Jurgetov pa sta bila manjša, če je bilo zaslužka, pa je bilo vseeno dobro. V šestdesetih letih je bila na višku razvoja Jurgetova žaga, ki je dajala mnogim stalni ali začasni zaslužek. Nekaj časa po vojni je obratovala tudi elektrarna, prvotno so jo namestili partizani. Elektrarna je osvetljevala več vasi v dolini na tej in oni strani reke Kolpe.

DA, nekdanje tako živahna vasica ob Kolpi in Mirtoviškem potoku je danes tiha in predvsem žalostna. Žalostna podoba mnogih vasi v Osilniški dolini in tudi nižje ob Kolpi. Utihnilo so »mašine«, ne pojo kladiva niti žage. Na mlino spominja le še Malenski jez s šumenjem padajoče vode. Zvoncev odhajajoče živine na pašo in s paše ni več slišati. Tudi ne pastircev in njihovih mlinčkov na mnogih potočkih pod planino ne. Tu in tam zaropota kakšen traktor ali kosilnica. V glavnem brnijo vozila mimoidočih izletnikov - turistov in predvsem ob koncu tedna rojakov, ki se vračajo le za kratek obisk staršev ali sorodnikov.

In pogled v prihodnost? Možnosti obstoja ali celo razvoja vasi Mirtoviči prav gotovo so. Vse je odvisno od hotenja in dejavnosti sedanjih in bodočih prebivalcev, njihovega sodelovanja in povezave z ostalimi v bližnji in daljnji sosesčini.

Velika pridobitev za kraj so nove ali obnovljene ceste in poti ter komunalne in druge ureditve, ki jih izvaja ali podpira občina Osilnica. V pozabo, nemar ali uničenje pa ne sme iti naravna in bogata kulturno-tehnična dediščina kraja. Potrebno jo je ohranjati, obnavljati in predstaviti domovini in tujini - za novo dopolnilno dejavnost. Pravijo ji turizem.

Jože Gorše

Trije učenci bodo letos končali štiriletno šolanje v Osilnici.

Trije učenci končujejo šolanje

Utrinki iz Podružnične šole v Osilnici

V šoli smo imeli 2. kulturni dan 24. februarja na temo Pustni običaji v domačem kraju. Našimljeni smo se sprehajali po Osilnici.

Ob slovenskem kulturnem prazniku smo v petek, 6. februarja, pripravili kratek kulturni program. Otroci in starši ter ostali prisotni so tekmovali v kvizu znanja. Zmagovalci so bili nagrajeni s praktičnimi nagradami.

V mesecu februarju smo povabili v šolo gospo Danico Švab iz Bosljive Loke. Pri oblikovalnem krožku nas je naučila izdelovati papirnate rože. Delo je šlo otrokom kar spretno od rok. Načrtujemo, da bo ga. Danica prišla tudi v naslednjem šolskem leti še večkrat v šolo.

Za praznik žena smo pripravili nekaj recitacij za mamice. Društvo žena Osilnica pa je pripravilo tudi pogostitev za vse matere.

Meseca maja se je končala priprava na šolo. Klaudija Gašparac bo letos edina prvošolka na Podružnični šoli.

Za zaključek šolskega leta bomo šli na sladoled ali sadno kupo ter se nato veselo napotili na počitnice in morje.

Želela bi se zahvaliti vsem, ki so na noveltni zabavi pri Kovaču zbrali za naše šolarje približno 19.000 SIT. Še posebej se zahvaljujem Katji Klavora in njenim prijateljem, ki je ta srečelov vodila. Denar smo porabili za vstopnine, sladoled in nabavo potrebnega za šolsko kuhinjo.

Letos se bo naša Podružnična šola ponovno poslovila od treh učencev, Zorana, Ivane in Brigite, ki bodo šolanje nadaljevali na osrednji šoli v Fari. Lepo bi bilo, če bi se jih tudi toliko vpisalo v prvi razred.

Mirjana Šercer

Štiri leta v šoli v Osilnici

Že štiri leta hodim v šolo v Osilnico. Meni je zelo lepo v tej šoli. Vsako jutro grem z Ivano v šolo. Lepo mi je zato, ker imam bliže do šole. V šoli je smao devet otrok od prvega do četrtega razreda. V četrtem razredu smo jaz, Ivana in Zoran. Četrtri in drugi razred uči učiteljica Mirjana Šercer.

Brigita Fabiani

Ta štiri leta, ko sem hodila na Podružnično šolo v Osilnico, so se vsako leto spreminjala. Prvi razred je bil težak. Učili smo se brati, pisati, računati. Drugi razred je bil lažji, ker sem znala

Za pusta so se otroci iz šole v Osilnici namaškarali.

V šoli v Osilnici.

brati, pisati in računati. Tretji razred je psotal težji. Že sem znala množiti, deliti, seštevati in odštevati. Četrtri razred je bil še bolj težak, zato sem se potrudila, da bi vse vedela, kaj smo v šoli imeli. Vsako leto je bilo več nalog. bilo je lepo hoditi štiri leta v isto šolo. Imam tudi sošolca in sošolko, Zorana in Brigito. Moja učiteljica je Mirjana Šercer. Vesela sem, da me je učila štiri leta ista učiteljica. Rada bi še hodila v to šolo.

Ivana Begič

Bili smo v živalskem vrtu

V avtobusu smo se pogovarjali. V živalskem vrtu je bilo zanimivo. Ko smo prišli do krokodila, sem se ga ustrašila. Bil je zeleno barve in je imel velike zobe. Najbolj se mi je zdela zanimiva opica, pa tudi morski lev. Najbolj strašni živali sta bili kača in krokodil. Opica je skakala po veji. S prijateljico sva šli nazaj na avtobus, Ustavili smo v Dalasu in jedli pico. V Kočevju smo presedli na drugi avtobus. Tako smo prispeli v Osilnico. To je bil petek, 5. junij.

Žagar Tatjan, 3. razred.

Bili smo v živalskem vrtu. Bilo je zelo lepo. Ko smo prišli v Ljubljano, smo se zabavali. Potem smo se odpravili dalje. V Ljubljani smo videli živali. Videli smo tudi delfina. Za nazaj smo se ustavili v Dalasu. Opica je Skaketu raztrgala majo. Videl sem tudi prijatelje iz Morave.

Štefan Žagar, 1. razred.

Skrb za čisto okolje

Kako ljudje razumemo skrb za čisto okolje in urejenost okolice svojega doma?

Nekoliko čudno vprašanje, vendar vam bo ob koncu branja tega članka vse jasno.

Leto se je obrnilo in Občina Osilnica, Turistično društvo, Lovska družina, Ribiška družina ter Civilno gibanje za Osilniško dolino so povabili prebivalstvo doline in vse ostale prijatelje doline k izvedbi čistilne akcije. Za izvedbeni dan je bila določena nedelja 18. aprila, območje delovanja vseh sodelujočih pa od Čabra do Mirtovičev oz. do prelaza pri Sveti Ani. Akcija je bila namreč usklajena na meddržavnem nivoju, izvedbo pa sta "nadzirala" župana Osilnice in Čabra. Z udeležbo sta bila lahko kar zadovoljna, čeprav se je čiščenja bregov Kolpe lotilo nekaj manj prebivalcev kot prejšnja leta, so pa zato počistili okolico svojih domov in za odvoz pripravili večji kosovni material ter s tem pripomogli k lepšemu videzu vasi.

Svoj delež sta k urejenosti primaknila tudi občina in Turistično društvo, po naročilu katerih je ekipa cvetličarne Požar iz Kočevja okrasila vsa potna znamenja ob glavni cesti skozi dolino. Pod vsako potno znamenje, vključno s skulpturo Petra Klepca ob vstopu v dolino so namestili lična lesena korita in vanje posadili čudovito cvetje. Zaradi dobro sosedskih odnosov z občino v nastajanju - Kostel (katere prebivalstvo se je tistega dne na referendumu borilo za priznanje občine) je bilo eno korito postavljeno tudi pod znamenje, ki kaže, kje je začetek te občine.

Po končanem čiščenju in obvezni deževni prhi nekaj po dvanajsti uri sem podpisani dal še izjavo za nacionalno TV, potem pa, preko državne meje, odpotoval na priložnostno srečanje vseh udeležencev akcije na Hrvaško stran Kolpe.

Zvečer, ko sem se vračal proti Ljubljani, se mi je vtisnila v spomin slika prelepe pokrajine, polepšane z novimi koriti s prelepim cvetjem in osvobodene bremena vseh smeti.

Naslednji teden, ob ponovnem prihodu v dolino pa sem doživel nekaj, kar terja posebno razlago, da boste lahko razumeli, na kaj sem mislil, ko sem v začetku postavil vprašanje. Ob poti sem namreč opazil, da manjkata dve koriti in v

razgovoru s prebivalci ugotovil, da sta enostavno izginili.

Nekdo, ki je bral vabilo na čistilno akcijo ali pa o njej slišal, si je očitno napak razlagal povabilo k ureditvi okolice svojega doma, saj je za to očitno uporabil kar korita, ki so mu bila pri roki, postavljena ob cesti, in tako osamljena in zapuščena sredi gozdne pokrajine, očitno brez lastnika. Nič lažjega torej, kot korito ali kar dve spraviti v prtljažnik avtomobila in z njima okrasiti dvorišče ali teraso svojega doma nekje daleč od doline, kateri je bilo okrasje namenjeno. Zakaj daleč od doline? Po tem, kolikor poznam prebivalce doline, s katerimi sem preživel že kar nekaj let, močno dvomim, da bi si korita prilastil kdo od njih, saj bi si jih, delovni kakor so, naredili sami - pa še kakšnega povrhu za neznanca, ki si ureja okolico doma na njihov račun.

Ob koncu še nasvet obiskovalcu doline, ki si je koriti prilastil; res sem v izjavi za TV povedal, naj turisti odnesejo smeti s seboj domov in naj jih ne puščajo po bregovih naše prelepe Kolpe, nisem pa pri tem mislil, naj odnesejo tudi korita, za katera mogoče menijo, da jim ni mesto ob cesti in da se bolj podajo njihovemu dvorišču.

Neznani obiskovalec doline, ki si "bogatejši" za eno ali mogoče dve koriti in vse cvetlice v njih, če ti je mogoče pred oči prišel tale članek, stopi pred ogledalo, zamisli se in si odgovori na eno samo vprašanje: "Ali se mi je splačalo prodati svoje poštenje za dve koriti, pa četudi nasajeni z rožami?"

In naj ti zaupam odgovor, kakorkoli je krut, vendar ga moraš sprejeti ter se s tem sprijazniti, kajti za človeka, ki vzame nekaj, kar ni njegovo, povsod po svetu uporabljajo isti izraz, ki v slovenskem prevodu pomeni TAT.

In če si razčistil s svojo podobo v ogledalu, naj ti povem še to, da si edini, kateremu ne moreš lagati ti sam in edino poštenje, ki velja, je poštenje in čista vest pred samim seboj.

Upam, da koriti lepšata okolico tvojega doma, vendar kljub temu ju vrni na mesto, kjer si ju, tako zapuščeni pobral, kajti tam sta bili mnogo lepši.

V imenu vseh, ki koriti pogrešajo, se ti, v primeru seveda, da ju boš vrnil, iskreno zahvaljujem.

Prijatelj doline in poštenih ljudi

Miran Klavora

Osilnica in dolina v preteklosti

REFORMACIJA. V 16. stoletju je velik del Evrope zajelo reformacijsko gibanje, ki ni bilo samo versko, temveč tudi politično, družbeno in duhovno gibanje. Zajelo je vse družbene razrede in sloje prebivalstva. Začela se je v Nemčiji, kjer je 1517. leta nastopil Martin Luter proti nekaterim razmeram v katoliški cerkvi. Iz nemških dežel se je reformacija razširila tudi v slovenske dežele. Številne vezi (trgovanje, migracije ljudi, šolanje Slovencev v nemških deželah idr.) slovenskih dežel z nemškimi so omogočile razširitev Lutrovih idej v naše dežele.

Protestantskih nauk so se pri nas kmalu oprijeli nekateri zemljiški gospodje (Turjaški – Auerspergi idr.), ki so imeli na ozemlju ribniškega naddiakonata svoje posesti in gradove (Ribnica, Breg, Ortnek, Kočevje, Kostel...). Ti so postali nekakšna oporišča reformacije in njenih privržencev. Tu so bivali ali dobili zatočišče nekateri predikanti, med njimi Jurij Dalmatin na Turjaku (znana lutrovska kapela). Ne daleč stran v Raščici je bil rojen Primož Trubar, ki je 1550. leta izdal Abecednik in Katekizem, prvi slovenski tiskani knjigi. Preko tega ozemlja so vodile pomembne trgovske poti, zato je bil tudi hitrejši pretok novih idej in nauk.

Reformaciji so se poleg fevdalcev pridružili tudi meščani in nekateri katoliški duhovniki. »Novi veri in reformaciji so se več ali manj približali ali celo povsem prekinili s cerkvijo kar precej številni katoliški duhovniki na ozemlju ribniške župnije in naddiakonata, ki je tedaj obsegal še fare Kočevje, Mozelj, Kočevska Reka, Poljane, Osilnica, Kostel, Črmošnjice, Dobropolje, Škocjan, Bloke ter verjetno še Cerknico in Lož...« »Taki so bili npr. v Kočevju Lenart Ziegelfest, Ivan Schweiger, Jernej Sivester in kaplan Janez Schneller, pozneje župnik v Dobropolju; v Kočevski Reki že omenjeni Janez Schneller; v Kostelu oziroma Fari je bil župnik poznejši predikant Ivan Weixler...« (Ferdo Gestrin, Reformacija v Ribnici in okolici, Kronika, št. 2, 1982, stran 97-98). Vse to nam govori o dokaj razširjeni reformaciji na tem območju.

Vendar smer reformacije, ki so jo sprejeli fevdalci in meščani na Slovenskem, ni bila sprejeta pri kmečkem prebivalstvu. Kmetje so bili tedaj v sporu s fevdalci, saj je to čas

kmečkih uporov. Kmetje podložniki so hoteli biti vsaj na tem področju drugačni in svobodni. Med njimi so se močno uveljavile sekte, kot so »novi« štiftarji ali zamaknjenci, mučenci (martniki), bičarji...

Pri njih, posebno pri štiftarstvu, je značilna velika gorečnost, ki se je izražala v gradnji cerkva in kapel, množičnih romanjih, čaščenju svetnikov, ustanavljanju bratovščin idr. O njih je 1562 pisal Trubar, da »so se ob belem dnevu vpričo ljudi vrgli na tla, kakor da bi imeli božjast, se tresli in zvjali in ko so se zavedli, pravili, da se jim je prikazala Devica Marija ali kak svetnik, ki jih je vrgel na tla, z njimi govoril in jim ukazal na bližnji gori, v tej ali oni dolini ali v gozdu postaviti cerkev in tja romati...« (dr. Josip Gruden, Zgodovina slovenskega naroda, stran 683).

Štiftarji so se povezovali v bratovščine, se med seboj imenovali »brat in sestra«. Njihovi voditelji, med katerimi so bile tudi ženske, so s pridiganjem oznanjali božjo besedo. Štiftarstvo se je pri nas pojavilo leta 1583, se pravi kasneje kakor meščansko-fevdalna smer reformacije. Po ribniškem naddiakonatu se je štiftarstvo razširilo pod vodstvom zelo znane voditeljice Maruše, hčere Andreja Pogorelca iz Planine in žene Lenarta Meduda, ki je zgradila cerkev na Planinski gori.

Maruša je pravila ljudem, »da se ji je ob belem dnevu prikazal Kristus in ji ukazal, naj postane »štiftarca« in naj na gori Singerle (Planinski gori) sezida cerkev. »Konec sveta je prišel in krivi preroki so vstali. Marija bo rešila svet pogube. Za pokoro pa se je treba mučiti. Vsak, kdor pride na Planinsko goro, se mora mučiti.« (Gruden, stran 685). Oblast je seveda nastopila proti njenim nastopom in pridigam. Ker ni šlo drugače, so Marušo zaprli, prav tako pa tudi cerkev, da bi preprečili romanja. Vendar so ljudje še naprej trumoma romali na Planinsko goro, čeprav so jih od tega odvrčali katoliški duhovniki. Poročila govore o nekaj stotinah romarjev. Torej je nastop oblasti dosegel prav nasproten učinek, saj se je štiftarstvo še močnejše razmahnilo.

Tudi Osilniška dolina se je vključila v reformacijsko gibanje, ko se je štiftarstvo razširilo v dolino. Tako so se leta 1584 oprijeli nove vere in gorečnosti tudi osilniški kmetje. Poročila govore, da se je štiftarstvo uveljavilo v Osilnici in da so se ljudje prav tako metali in bili goreči pristaši kot drugje. Oddaljenost od središč je pripomogla, da je v Osilnici pridigal in

oznanjal božjo besedo kar osilniški mežnar, ki je zbral okrog sebe kar veliko skupino pristašev.

Pojav raznih verskih sekt (štiftarstvo idr) moramo razumeti tudi kot obliko idejnega odpora kmečkih množic proti fevdalcem in vsem drugim tegobam vsakdanjega življenja.

Slovenske dežele, katerim so vladali Habsburžani, so na prelomu stoletja doživele protireformacijo. Deželni vladarji, ki so ostali katoličani, so postopoma izpeljali protireformacijo. Med prvimi so bile na udaru verske sekte, ki so se uveljavile med kmečkim prebivalstvom. Verske komisije, ki so šle po deželi, so zahtevale od protestantov, da se spreobrnejo v katoliško vero. Proti štiftarjem je zelo odločno nastopila tako cerkvena kot posvetna oblast in leta 1585 so zadušili gibanje kmečkih množic, ki se ni več pojavilo.

Jože Ožura (nadaljevanje prihodnjič)

Stari znanci

Sredi tega stoletja je več desetletij predstavljal posebno znamenitost in bil med ljudmi spoštovan župnik iz Turkov – gospod Poslek.

V naše kraje je prišel že pred drugo svetovno vojno. Zaradi svojih svobodomiselnih pogledov je bil kazensko premeščen v Turke. Razgledan kot je bil, je govoril več jezikov. Na pot po Osilniški dolini se je vedno odpravil s kolesom, Starejši Osilničani se ga posebno spominjajo, kako je maševal za Florjanovo (maja) in Rokovo (avgusta) na Hrvaškem. Kot ljubitelj petja in glasbe je dal pripeljati harmonij na vozičku iz Turkov, da so lahko ljudje ob spremljavi harmonija prepevali vso mašo. Tudi sam je veliko pel. Ja, bile so znane njegove pete maše. In zelo znana je bila njegova pridiga o večni dilemi, kaj je bilo prej, kokoš ali jajce.

Med drugo svetovno vojno, ko je bila bolnišnica pri Turkih, je spovedoval ranjene partizane. V Osilnico je hodil med vojno maševat, ko ni bilo osilniškega župnika. Vedno je imel v žepu trdo kuhana jajca ter pečen krompir ter jih je dajal lačnim otrokom. Tudi je zbral otroke okrog sebe, jih poučil o osnovah krščanske vere in jih pripravil na prvo sveto obhajilo, ki so ga otroci sprejeli brez kakšnih posebnih svečanosti. Starši so o tem zvedeli šele od otrok, da so bili

pri obhajilu. Tudi spovedoval in obhajal je ljudi kar spotoma. Taki so bili pač vojni časi.

Župnik Poslek počiva na turkoškem pokopališču. Na njegovi zadnji poti mu je država izkazala časti, ki si jih je zaslužil s svojim delom. Ljudje z obeh bregov Kolpe se še danes radi spominjajo gospoda Posleka.

Jože Ožura

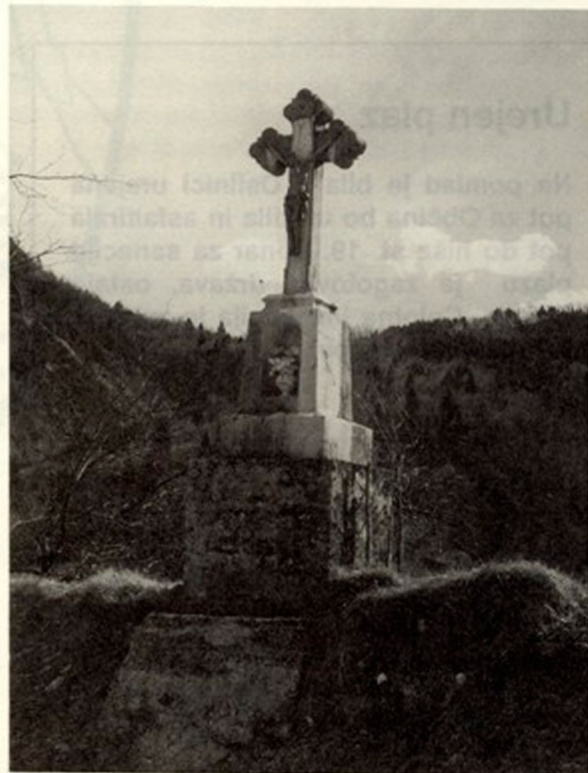
Osilniška zastava

Za občinski praznik smo dobili svojo, osilniško zastavo. Je zeleno-bela, valovite črte pa ponazarjajo valove Kolpe. Veseli smo je, saj je naša. Upajmo, da bo prihodnje leto ob prazniku krasila mnogo hiš v dolini in ponesli jo bomo tudi na Loško steno.

Pot na Loko

Maja je občina uredila v vasi Grintovec gozdno pot na Loko. Tako bo lastnikom gozdov v tem delu doline omogočen boljši dostop, lovci pa so ceste veseli, ker omogoča dostop z avtom do krmišča.

Na Grintovcu so iz občinskih sredstev uredili tudi dotrajano ograjo na mostu čez Sušico.

Pri križu nad Poljem

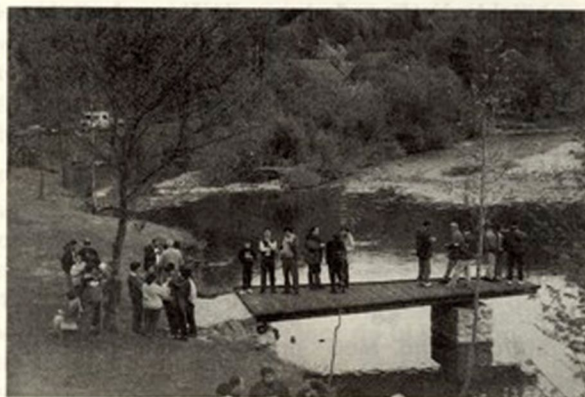
Čistilna akcija

Tako kot vsako pomlad je bila tudi letos, tokrat 19. aprila, v občini čistilna akcija. Akcijo so organizirali istega dne tudi prebivalci vasi onstran Kolpe, Turkov, Plešč, itd. Obrežja Čabranke in Kolpe so čistili člani Ribiškega društva Čabar in ribiške sekcije Osilnica. Člani Lovske družine so čistili gozdne poti, potoke in okolico lovskega doma, člani Turističnega društva pa so urejali igrišče v Fruški ograji in pripravljali vse potrebno za kajakaško tekmovanje v Starih malnih.

Članice Društva žena so s pomočjo cvetličarke iz Kočevja, ga. Požarjeve, s cvetjem zasadile javne površine.

Z denarnim prispevkom občine in cvetličarne ga. Požarjeve je bilo v vaseh postavljeno ... cvetličnih korit in s cvetjem urejenih precej površin. Cvetje v koritih in na javnih površinah pripomore k urejenosti naših krajev zato verjamemo, da bomo v vseh vaseh zanj dobro poskrbeli, saj nam ni vseeno kakšen vtis bodo dobili turisti in obiskovalci o naši dolini.

O. L.

Kolpo so čistili člani ribiške družine.

Društvo Osilniških žena

Naše društvo je proslavilo 8. marec, praznik žena, v osilniški šoli. Šolski otroci so pripravili kulturni program, ob majhni zakuski in igranju harmonike smo veselo poklepetale.

23. aprila je imelo društvo občni zbor, na katerem smo pregledale delo v minulem letu in se dogovorile za prihodnje aktivnosti.

Za 1. maj, občinski praznik, so naše članice pomagale pri pripravi prireditev. Spekle so najrazličnejše vrste peciva za goste, pri Starih malnih, kjer je potekalo kajakaško tekmovanje, pa so imele stojnico z domačimi dobrotami.

Sodelovale bomo tudi pri organizaciji Petruva, našega velikega praznika. V društvu prizadevno sodelujejo tudi žene s Hrvaškega. Naše druženje je prijetno in koristno in majhen prispevek k oživitvi naših krajev.

O. L.

Urejen plaz

Na pomlad je bila v Osilnici urejena pot za Občina bo uredila in asfaltirala pot do hiše št. 19. Denar za sanacijo plazu je zagotovila država, ostalo občina. Celotna investicija je znašala 9,7 milijona tolarjev.

Izdajatelj: Civilno gibanje za Osilniško dolino
 Uredniški odbor: Olga Lenac, Jože Ožura, Mirjana Šercer, Stane Jarm, Katja Štimac - odgovorna urednica
 Priprava in tisk: Tiskarna Novo mesto
 Časopis izhaja v nakladi 400 izvodov in ga dobe občani brezplačno
 Žiro račun: 51300-621 11006/05 1320114-858250

Pri organizaciji tekmovanja v kajakih in kanujih so pomagali tudi naši najmlajši